

Tác động của đổi mới tài chính kỹ thuật số đối với sự phát triển hệ thống tài chính tại các quốc gia Thị trường chung Đông và Nam Phi (COMESA)

Charles O. Manasseh • Ifeoma C. Nwakoby • Ogochukwu C. Okanya • Nnenna G. Nwonye • Onuselogu Odidi • Kesuh Jude Thaddeus^(*) • Kenechukwu K. Ede
• Williams Nzidee

Ngày nhận bài: 06/4/2022 | Biên tập xong: 15/02/2024 | Duyệt đăng: 30/02/2024

TÓM TẮT:

Mục đích – Bài viết này nhằm mục đích đánh giá tác động của đổi mới tài chính kỹ thuật số đối với sự phát triển hệ thống tài chính tại Thị trường chung Đông và Nam Phi (COMESA). Bài viết đánh giá mối quan hệ năng động giữa các biện pháp đổi mới tài chính kỹ thuật số và phát triển hệ thống tài chính bằng cách sử dụng dữ liệu chuỗi thời gian từ các quốc gia COMESA trong giai đoạn 1997–2019.

Thiết kế/phương pháp/cách tiếp cận – Một mô hình độ trễ phân phối tự hồi quy (ARDL) đã được áp dụng và nhóm trung bình (MG), nhóm trung bình gộp (PMG) và hiệu ứng cố định động (DFE) của mô hình được ước tính để đánh giá tác động ngắn hạn và dài hạn. Ngoài ra, phương pháp mômen tổng quát động (DGMM) đã được áp dụng để kiểm tra độ bền. Kết quả kiểm định Hausman cho thấy PMG là công cụ ước lượng phù hợp và hiệu quả nhất, trong khi hệ số biến phụ thuộc có độ trễ của các GMM khác nhau nhỏ hơn hệ số ảnh hưởng cố định, và do đó, cho thấy GMM hệ thống là công cụ ước lượng phù hợp nhất. Dữ liệu cho nghiên cứu được lấy từ Chỉ số Phát triển của Ngân hàng Thế giới (WDI, 2020), Chỉ số Quản trị Thế giới (WGI, 2020) và Cơ sở dữ liệu Phát triển Tài chính Toàn cầu của Ngân hàng Thế giới (GFD, 2020).

Những phát hiện mới – Kết quả cho thấy đổi mới tài chính kỹ thuật số tác động đáng kể đến sự phát triển hệ thống tài chính về lâu dài. Như vậy, bằng chứng cho thấy máy rút tiền tự động (ATM), điểm bán hàng (POS), thanh toán di động (MP) và ngân hàng di động có ý nghĩa quan trọng và đóng góp tích cực vào sự phát triển hệ thống tài chính về lâu dài, trong khi tiền di động (MM) và Ngân hàng trực tuyến (INB) không đáng kể nhưng thể hiện mối quan hệ tích cực và nghịch đảo với phát triển tài chính. Nghiên cứu sâu hơn cho thấy rằng chất lượng thể chế và môi trường kinh tế vĩ mô ổn định bao gồm cả yếu tố tương tác của chúng là rất quan trọng trong việc dự đoán sự phát triển hệ thống tài chính ở khu vực COMESA.